

Socialdepartementet

Socialstyrelsen
106 30 Stockholm

Uppdrag om insatser inom området psykisk ohälsa

Regeringens beslut

Som ett led i regeringens satsning på insatser som syftar till att förebygga psykisk ohälsa och att förbättra vården och omsorgen för personer med psykisk ohälsa beslutar regeringen om följande uppdrag till Socialstyrelsen.

1. Uppdrag att utveckla grunddata och indikatorer

Socialstyrelsen ska utveckla grunddata och indikatorer för att följa och belysa kvalitet och effektivitet i vård och omsorg för barn och unga med psykisk ohälsa samt gruppen personer med omfattande eller komplicerad psykiatrisk problematik. De uppföljningsområden som presenterats inom ramen för regeringsuppdraget Utveckling av grunddata och kvalitetsindikatorer samt förbättring av verksamhetsuppföljningen inom psykiatriområdet (dnr S2008/1051/FS) ska utgöra grunden för framtagandet av datakällor och indikatorer. I arbetet ingår delmomenten att dels inventera befintliga system, dels utveckla kompletterande datakällor och indikatorer. Inom ramen för uppdraget ingår även delmomentet att utveckla former för analys av kvalitet och effektivitet på området.

Socialstyrelsen ska senast den 1 december 2012 inkomma med en plan för uppdragets genomförande och en beskrivning av de olika delmomenten till Regeringskansliet (Socialdepartementet). Socialstyrelsen ska vidare lämna en delrapport senast den 15 september 2013 och uppdraget ska slutredovisas senast den 15 mars 2015 till Regeringskansliet (Socialdepartementet). Redovisningarna ska hänvisa till det diarienummer som detta beslut har.

2. Uppdrag att fortsätta arbetet med kunskapsutveckling och stöd till implementering

Socialstyrelsen ska fortsätta arbetet med kunskapsutveckling och stöd till implementering av arbetet med att identifiera, förebygga, ge tidigt stöd

och behandla barn och unga som riskerar att utveckla svårare psykisk ohälsa. En viktig del handlar om att utveckla och implementera vägledningarna för mödra- och barnhälsovården samt elevhälsan. Socialstyrelsen ska särskilt uppmärksamma barn till föräldrar som har kognitiva funktionsnedsättningar. Socialstyrelsen ska dessutom ta fram en vägledning för vård och omsorg av unga vuxna med särskilda vårdbehov.

Socialstyrelsen ges vidare i uppdrag att ta fram riktlinjer och andra vägledande material för vissa speciellt utsatta grupper. Statens beredning för medicinsk utvärdering (SBU) har inom ramen för uppdraget att ta fram kunskapsöversikter inom området psykiatrisk vård, behandling och rehabilitering (dnr S2006/9394/FS) tagit fram material som kan utvecklas vidare till bredare vägledande material. Socialstyrelsen ska överväga möjligheten att ta fram vägledande material eller kunskapsöversikter inom områdena Attention-Deficit/Hyperactivity Disorder (ADHD), stödinsatser vid autismspektrumtillstånd, säker psykiatrisk vård av de svårast sjuka, säker och effektiv vård i form av elektrokonvulsiv behandling (ECT) samt vård och stöd vid självskadebeteende. Socialstyrelsen ska dessutom revidera befintliga riktlinjer på området psykisk ohälsa. I uppdraget ingår dessutom att stödja implementeringen av de rekommendationer som myndigheten kommer att ta fram.

Socialstyrelsen ska senast den 1 december 2012 inkomma med en plan för uppdragets genomförande och en beskrivning av de olika delmomenten till Regeringskansliet (Socialdepartementet). Socialstyrelsen ska vidare lämna en delrapport senast den 15 september 2013 och uppdraget ska slutredovisas senast den 15 mars 2015 till Regeringskansliet (Socialdepartementet). Redovisningarna ska hänvisa till det diarienummer som detta beslut har.

3. Uppföljning av verksamheten med personligt ombud

Socialstyrelsen ges i uppdrag att göra en uppföljning av verksamheterna med personligt ombud. Socialstyrelsen ska kartlägga och analysera:

- det organisatoriska stödet, ledningen och styrningen av verksamheten,
- hur målgruppen respektive klienterna i verksamheten och deras behov av stödinsatser utvecklats,
- vilka effekter och resultat som uppnåtts för klienternas vidkommande genom verksamheten,
- hur socialtjänsten och hälso- och sjukvården ser på funktionen med personligt ombud och effekten av deras insatser i förhållande till det ansvar som åvilar huvudmännen för den vård och omsorg med mera som målgruppen ska omfattas av, samt
- de ekonomiska effekterna av verksamheten med personligt ombud.

Verksamheten med personligt ombud riktar sig till personer med långvarig och omfattande psykisk funktionsnedsättning som har behov av särskilt stöd för att kunna tillvarata sina rättigheter i samhället. Socialstyrelsen lämnar årliga rapporter om utvecklingen av verksamheten.

Regeringen anser att det finns behov av att genomföra en mer utförlig uppföljning av verksamheterna med personliga ombud. Uppföljningen syftar till att ytterligare utveckla och kvalitetssäkra verksamheten. Den senaste mer ingående kartläggningen redovisades i juni 2005 och omfattade perioden 2000–2004.

Det organisatoriska stödet inklusive ledningsstödet till verksamheterna behöver analyseras. Här bör bland annat länsstyrelsernas roll och funktion kartläggas. Ytterligare områden som behöver belysas mer ingående är vilka effekter som går att avläsa av verksamheten med personligt ombud för klienterna. Även resultatet av ombudsverksamheten för kommuner och landsting bör studeras närmare. De ekonomiska effekterna av verksamheten bör också analyseras.

Socialstyrelsen ska redovisa resultatet av uppföljningen till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 15 april 2014. Redovisningen ska hänvisa till det diarienummer som detta beslut har.

4. Uppdrag att utbetala bidrag till landstingen för en tillgänglighetssatsning för barn och unga med psykisk ohälsa samt uppföljning

Socialstyrelsen ska, efter rekvisition från landstingen, fördela 214 000 000 kronor för 2012 för att stödja huvudmännen i arbetet med att förbättra tillgängligheten till rätt insatser för barn och unga med psykisk ohälsa i enlighet med överenskommelsen mellan regeringen och Sveriges Kommuner och Landsting om fortsatta insatser för att förbättra patienters tillgänglighet till hälso- och sjukvård (dnr S2011/11007/FS). Socialstyrelsen ska även administrera eventuella återkrav av medel inom ramen för bidraget. Socialstyrelsen ska dessutom följa upp satsningen. I uppföljningen ska Socialstyrelsen bl.a. analysera hur landstingens satsningar påverkar tillgängligheten och väntetiderna för de patientgrupper som berörs.

Uppföljningen samt slutrapportering ska redovisas till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 15 september 2013. Redovisningen ska hänvisa till det diarienummer som detta beslut har.

5. Uppdrag att göra en bedömning mot uppställda krav

Socialstyrelsen ska genomföra en bedömning av om kommuner och landsting uppnått uppställda grundläggande krav och resultat som

regeringen beslutat lämna ersättning för enligt överenskommelsen mellan regeringen och Sveriges Kommuner och Landsting om stöd till riktade insatser inom området psykisk ohälsa 2012. Socialstyrelsens bedömning och underlag för utbetalning av ersättning ska lämnas till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 1 december 2012. Rapporten och den samlade bedömningen med underlag för utbetalning av ersättning ska hänvisa till det diarienummer som detta beslut har.

Utbetalning av medel

För samtliga delar av detta uppdrag får Socialstyrelsen sammantaget använda 5 500 000 kronor till myndighetens eget arbete med detta uppdrag. Socialstyrelsen får för uppdraget att utbetala bidrag till landstingen för en tillgänglighetssatsning för barn och unga med psykisk ohälsa (uppdrag 4) använda 214 000 000 kronor för utbetalning till landstingen. Medlen ska utbetalas av Kammarkollegiet under 2012 till Socialstyrelsen engångsvis efter rekvisition. Rekvisitionen ska hänvisa till det diarienummer som detta beslut har och ska ske senast den 31 september 2012. Utbetalningen ska belasta utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, anslaget 1:8 Bidrag till psykiatri, anslagsposten 3 Till Kammarkollegiets disposition. Medel som Socialstyrelsen inte har använt ska återbetalas till Kammarkollegiet senast den 31 mars 2013.

Vid genomförandet av uppdrag 1, 2 och 3 ska Socialstyrelsen samråda med Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) och Nationell samverkan för psykisk hälsa (NSPH) och med SKL vid genomförandet av uppdrag 5.

Ärendet

Personer med psykisk ohälsa ska ha samma tillgång till en jämlik, kunskapsbaserad, säker och tillgänglig vård och omsorg av god kvalitet som personer med somatisk ohälsa. Återkommande uppföljningar och utvärderingar indikerar att denna målsättning inte fullt ut återspeglas när det gäller målgruppens nuvarande situation. Mot bakgrund av detta har regeringen gjort en omfattande satsning på att åstadkomma konkreta och varaktiga förbättringar i vården och omsorgen av personer med psykisk ohälsa under perioden 2007–2011. Aktiviteterna och den kraftsamling som har påbörjats under tidigare år måste fortsätta och intensifieras om vården och omsorgen för personer med psykisk ohälsa ska fungera på en nivå som svarar mot samhällets ambitioner och som motsvarar de krav som medborgarna ställer. Regeringen kommer därför, under förutsättning att riksdagen beviljar medel för ändamålet, avsätta cirka 870 000 000 kronor per år i syfte att förebygga psykisk ohälsa och att förbättra vården och omsorgen för personer med psykisk ohälsa.

Denna dag beslutade regeringen om PRIO psykisk ohälsa – plan för riktade insatser inom området psykisk ohälsa 2012–2016. Handlingsplanen ska genom att lyfta fram ett antal strategiska prioriterade områden och därtill kopplade insatser utgöra en grund för regeringens arbete på området under de kommande fyra åren. Det här uppdraget ges inom ramen för handlingsplanen.

Kostnaderna för att genomföra det samlade uppdraget beräknas för 2013 uppgå till 10 000 000 kronor och för 2014 till 7 000 000 kronor. Den närmare regleringen av medlen för 2013 och 2014 kommer att ske i samband med regleringsbrev för respektive år, under förutsättning att riksdagen beviljar medel för ändamålet.

På regeringens vägnar

Göran Hägglund

Sara Johansson

Kopia till

Finansdepartementet/Ba
Regeringskansliets förvaltningsavdelning/Ek
Regeringskansliets internrevision
Socialutskottet
Kammarkollegiet
Nationell samverkan för psykisk hälsa (NSPH)
Sveriges Kommuner och Landsting